

DOEN-spoorboekje

1 Start je zoektocht.

Ga gericht lezen en stel jezelf kritische leesvragen. Noteer daarbij alle zaken die je opvallen, die om opheldering vragen, die lijken te botsen met andere uitspraken et cetera. Kies vervolgens een overzichtelijk onderwerp dat aansluit bij je interesse, overzichtelijk is en wetenschappelijk relevant is.

2 Formuleer je centrale vraag.

- Leidt deze vraag tot een betogende tekst?
- Laat de vraag zien dat het onderwerp goed afgebakend is?
- Is het onderzoek haalbaar en toetsbaar?
- Is de vraag enkelvoudig en open?
- Is de vraag neutraal en concreet geformuleerd?

3 Formuleer je deelvragen en maak een tekstschema.

- Wijzen je deelvragen je de weg naar de informatie die je nodig hebt om je centrale vraag te beantwoorden?
- Is de beantwoording van elke deelvraag noodzakelijk voor de beantwoording van je centrale vraag? (Is alle informatie relevant?)
- Bouwen je deelvragen bouwen logisch op elkaar voort?
- Leiden de antwoorden op je deelvragen uiteindelijk tot een volledig en deugdelijk antwoord op je hoofdvraag? (Vallen er geen gaten?)

4 Schrijf en herschrijf je inleiding.

- Heb je het onderwerp aansprekend geïntroduceerd?
- Begint je inleiding met een concrete aanleiding voor je onderzoek?
- Volgt de onderzoeksvraag uit de aanleiding?
- Heb je je onderzoeksvraag duidelijk geformuleerd (zie DOEN 2)?
- Heb je de wetenschappelijke relevantie aangegeven? Bijvoorbeeld door te refereren aan: een discussie binnen je vakgebied, een schijnbare contradictie binnen theorie, een maatschappelijke ontwikkeling?
- Heb je een duidelijke 'leeswijzer' toegevoegd: een beschrijving van de aanpak waar precies en helder wordt aangegeven wat waar aan bod komt?

5 Bepaal voor jouw onderzoek de sleutelpublicatie(s).

6 Ga na welke bibliografische conventies er voor jouw vakgebied gelden.

7 Houd je bronnen bij en noteer treffende formuleringen.

Houd nauwgezet de informatie bij die je in de voetnoten en literatuurlijst moet vermelden: auteur, titel, jaar, uitgever en paginanummer(s).

- Gebruik een citaat uiteindelijk alleen als het echt nodig is: als de oorspronkelijke formulering functioneel is.
- Laat een citaat niet voor zichzelf spreken en stapel geen citaat op citaat.

8 Lees relevante literatuur die helpt bij het beantwoorden van je centrale vraag.

Analyseer de sleutelpublicatie(s) door de argumentatiestructuur bloot te leggen:

- Bepaal het standpunt.
- Maak een visueel overzicht van de (samenhang tussen de) argumenten.

9 Verfijn de argumentatiestructuur van de bestudeerde tekst(en).

- Beoordeel de argumentatie door je bij elk argument af te vragen of het gepresenteerde niet onwaar is of de relatie tussen het argument en het (sub)standpunt deugdelijk is.
- Bepaal, op basis van je oordeel over de argumenten, wat van een theorie of visie overeind blijft en welke consequenties dat heeft voor je eigen onderzoek.

10 Bouw de argumentatiestructuur van je tekst.

Verdiep en verfijn deze steeds verder.

- Ga uit van je centrale vraag, niet van het antwoord daarop;
- Beantwoord de deelvragen zo goed als je kunt;
- Formuleer vervolgens een voorlopig antwoord op je centrale vraag.
- Maak een eerste aanzet tot een argumentatiestructuur.
- Stel kritische vragen bij de argumentatie die je erin opneemt. (Klopt het wel wat je zegt? Draagt het antwoord bij aan de aanvaardbaarheid van het standpunt? Wat dient nog verder onderbouwd te worden?)
- Vraag je af welk tegenargument je kunt aanvoeren en ga na of/hoe je die tegenargumenten kunt weerleggen.
- Blijf tot het einde toe kritisch, stel vragen, zoek antwoorden, baseer je op literatuur.
- Schrijf delen van hoofdstukken en ga na of je al schrijvend weer tot verdere verdieping van je argumentatiestructuur bent gekomen.
- Pas je structuur steeds weer aan: en verfijn waar mogelijk.

11 Schrijf, als je eraan toe bent, je (voorlopige) conclusie.

- Herhaal kort je onderzoeksvraag.
- Laat zien wat je in welk hoofdstuk hebt gedaan en welk resultaat dat heeft opgeleverd.
- Vat je afweging in nieuwe bewoordingen samen.
- Geef je antwoord op de onderzoeksvraag.
- Zorg dat je geen nieuwe argumentatie aanvoert.
- Vermeld eventuele aanbevelingen voor vervolgonderzoek.

12 Bestudeer voor je gaat schrijven je tekstschema en argumentatiestructuur en verbeter de structuur van je tekst.

- Zorg dat je in je tekst de opbouw op alle niveaus duidelijk maakt aan je lezer.
- Leidt de centrale vraag naar logische deelvragen?
- Is de argumentatieve opbouw van je tekst duidelijk?
- Kent de opbouw van je hoofdstukken en paragrafen een logisch indelingsprincipe?
- Is de informatie binnen de hoofdstukken, paragrafen en subparagrafen in inhoudelijk samenhangende tekstgedeeltes en alinea's gepresenteerd?
- Denk verder aan:
 - titel/ondertitel;
 - de hoofdstuk/paragraaftitels;
 - de leeswijzer in de inleiding;
 - de inleidende en uitleidende stukjes bij je hoofdstukken/paragrafen;
 - de structuur per alinea: zoals kernzinnen en indicatoren.

13 Schrijf de hele tekst.

Ga tijdens het schrijven steeds na of welke punten je je tekst nog verder kunt verduidelijken. Let op zinnen met vage begrippen, onduidelijke verwijzingen, stijlfouten etc.

14 Let op de toon van je tekst.

Is je toon neutraal, objectief, zakelijk en helder en consequent doorgevoerd? Ga na wat je nog kunt doen om je tekst prettiger leesbaar te maken. Zorg voor:

- afwisseling tussen lange en korte zinnen;
- variatie in zinsbouw en woordkeus;
- eenheid in tijd.

15 Controleer of je taalgebruik correct is.

Let op de regels voor spelling, grammatica en interpunctie. Zoek de kwesties die je niet (zeker) weet nog even op. Maak veelvuldig gebruik van *Het Groene Boekje* (woordenlijst.org) en Renkema's *Schrijfwijzer!*

16 Herschrijf je tekst eerst aan de hand van de checklist (p. 192-193). Let ook op de lay-out.

17 Kijk kritisch naar de gekregen feedback en herschrijf je tekst nogmaals.